

5. Κριτήριο γραπτής δίσωσης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο:.....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολικό Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός: .....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

A. Να μεταφράσετε τα παρακάτω αποσπάσματα:

α) *Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt. Nam cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit.*

β) *Equidem, ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere, quae ad concordiam pertinerent; sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent, etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius.*

γ) *Nam in sacello quodam nocte cum sororis filia persedebat expectabatque dum aliqua vox congruens proposito audiretur. Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet. Tum Caecilia puellae dixit: “ego libenter tibi mea sede cedo”.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να μεταφέρετε τους τύπους της υποτακτικής και των τριών κειμένων στο αντίστοιχο πρόσωπο της υποτακτικής του μέλλοντα στη φωνή που βρίσκονται. (Για το σχηματισμό των περιφραστικών τύπων να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο των ρημάτων).

.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

1. β) *standi*: Να αναγνωρίσετε γραμματικώς τον τύπο, να τον κλίνετε και να γράψετε τα απαρέμφατα και τις μετοχές του ρήματος στην ίδια φωνή.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

2. α) Να ξαναγράψετε τις παρακάτω περιόδους αφού μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον άλλο αριθμό (στο αντίστοιχο πρόσωπο ή στην αντίστοιχη πτώση), εφόσον αυτό είναι νοηματικώς, συντακτικώς και γραμματικώς δυνατόν.

i) *Cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent, ut eo uteretur, vultum risu solvit.*

ii) *Ut veni ad urbem, non destiti omnia et sentire et dicere et facere.*

iii) *Etsi ego clamabam nihil esse bello civili miserius.*

iv) *Tandem puella, longa mora standi fessa, rogavit materteram, ut sibi paulisper loco cederet.*

v) *“Ego libenter tibi mea sede cedo”.*

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

2. β) *magnum*: Να κλίνετε τον συγκριτικό βαθμό του επιθέτου στο ίδιο γένος, στον ενικό και πληθυντικό αριθμό, και να σχηματίσετε τους τρεις βαθμούς του αντίστοιχου επιρρήματος.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

3. Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων που εισάγονται με τον “ut” (και στα τρία αποσπάσματα) και να δικαιολογήσετε την έγκλιση εκφοράς τους.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 2,5

4. Να σημειώσετε την ένδειξη X στο οικείο πλαίσιο και να δικαιολογήσετε την επιλογή σας.

α) Η δευτερεύουσα πρόταση “cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent...” εκφράζει:

i) το σύγχρονο στο παρελθόν	☐
ii) το υστερόχρονο στο παρόν	☐
iii) το προτερόχρονο στο παρόν	☐
iv) το προτερόχρονο στο παρελθόν	☐
v) το σύγχρονο στο παρόν	☐

διότι .....
.....

β) Ο τύπος “auri” του α΄ κειμένου είναι :

- i) γενική κτητική
- ii) γενική της ιδιότητας
- iii) γενική υποκειμενική
- iv) γενική του περιεχομένου
- v) γενική επεξηγηματική

διότι .....

γ) Ο τύπος “bello ” του β΄ κειμένου συντακτικώς είναι:

- i) αφαιρετική του μέσου
- ii) αφαιρετική του τρόπου
- iii) αφαιρετική συγκριτική
- iv) αφαιρετική του ποιητικού αιτίου
- v) δοτική του σκοπού

διότι .....

δ) Η πρόταση “dum aliqua vox congruens proposito audiretur” του γ΄ κειμένου εκφράζει

- i) σύγχρονο
- ii) προτερόχρονο
- iii) υστερόχρονο

διότι .....

ε) Ο τύπος “mora ” του γ΄ κειμένου συντακτικώς είναι:

- i) αφαιρετική του μέσου
- ii) αφαιρετική του τρόπου
- iii) αφαιρετική του τόπου
- iv) αφαιρετική της αιτίας
- v) αφαιρετική του χρόνου

διότι .....

Μονάδες 2,5

6. Κριτήριο γραπτής δίωρης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο:.....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολικό Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός: .....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω κείμενο:

α) *Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae: “Licet mihi ostendas agmina militum, quibus curiam circumsestisti; licet mortem miniteris, numquam tamen ego hostem iudicabo Marium. Etsi senex et corpore infirmo sum, semper tamen meminero urbem Romam et Italiam a Mario conservatam esse”.*

β) *Tu autem, proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris, sermone abhinc multis annis iam obsoleto uteris, quod neminem scire atque intellegere vis, quae dicas. Quin, homo inepte, taces, ut consequaris, quod vis? Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να γράψετε τους υπόλοιπους βαθμούς των επιθέτων *senex*, *infirmo* και *multis*, στο γένος και στον αριθμό που βρίσκονται. Να σχηματίσετε το επίρρημα του επιθέτου *bona* και στους τρεις βαθμούς .

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

1. β) Να αναγνωρίσετε γραμματικώς τις αντωνυμίες του β' αποσπάσματος και να τις μεταφέρετε στο ίδιο γένος ή πρόσωπο του αντίθετου αριθμού:

.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

2. α) Να εντοπίσετε στο β' απόσπασμα τα προσηγορικά ονόματα όλων των κλίσεων και να τα μεταφέρετε στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού.

.....
.....
.....
.....

2. β) *circumsedisti*: Να κλίνετε την προστακτική ενεστώτα και μέλλοντα του ρήματος στη φωνή που βρίσκεται.

.....
.....
.....
.....

2. γ) *vis*: Να κλίνετε την οριστική ενεστώτα και την υποτακτική παρατατικού του ρήματος.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. δ) *miniteris*: Να γράψετε τους ονοματικούς τύπους του ρήματος. Από αυτούς να κλίνετε το γερούνδιο.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 2,5

3. α) Να συμπληρωθούν τα κενά ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων που δίνονται:

α) <i>ei</i>	είναι	στο .....
β) <i>militum</i>	είναι	στο .....
γ) <i>quibus</i>	είναι	στο .....
δ) <i>hostem</i>	είναι	στο .....
ε) <i>corpore</i>	είναι	στο .....
στ) <i>Italiam</i>	είναι	στο .....
ζ) <i>conservatam esse</i>	είναι	στο .....
η) <i>sermone</i>	είναι	στο .....
θ) <i>neminem</i>	είναι	στο .....
ι) <i>tibi</i>	είναι	στο .....

Μονάδες 1,25

3. β) Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω προτάσεων και να δικαιολογήσετε τον τρόπο της εισαγωγής τους, την έγκλιση και το χρόνο, όπου είναι απαραίτητο:

i) *Licet mihi ostendas agmina militum...*

ii) *Etsi senex et corpore infirmo sum...*

iii) *Proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris...*

.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

4. α) *Sed antiquitatem tibi placere dicis, quod honesta et bona et modesta sit.*:
Να εντοπίσετε τη μορφή του πλαγίου λόγου και να τον μετατρέψετε σε ευθύ.

.....
.....
.....

Μονάδα 1

4. β) Να αναγνωρίσετε το είδος της δευτερεύουσας πρότασης και να την μετατρέψετε σε μετοχική. Οι δύο προτάσεις να συμπτυχθούν σε μία.
Quin etiam cum Sulla minitans ei instaret, dixit is Sullae.

.....
.....
.....

Μονάδα 0,75

4. γ) *ut consequaris*: Να εκφράσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με δύο τουλάχιστον διαφορετικούς τρόπους.

.....
.....
.....

Μονάδα 0,75

7. Κριτήριο γραπτής δίωρης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Όνοματεπώνυμο: .....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολικό Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός: .....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω κείμενο:

α) *Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? [ ] Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum.*

β) *Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να ξαναγράψετε τις παρακάτω περιόδους, αφού μεταφέρετε τους κλιτούς τύπους στον άλλο αριθμό (στο αντίστοιχο πρόσωπο ή στην αντίστοιχη πτώση), εφόσον αυτό είναι νοηματικώς, συντακτικώς και γραμματικώς δυνατόν.

i) *Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum?*

ii) *Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit?*

iii) *Nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem.*

iv) *Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet.*

v) *Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 2

1. β) *infelix senecta*: Να κλίνετε το ουσιαστικό μαζί με το επίθετο στο συγκριτικό βαθμό, στον ενικό αριθμό.

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδα 0,5

2. α) Να μεταφέρετε τους τύπους της οριστικής του β' αποσπάσματος στο αντίστοιχο πρόσωπο της οριστικής του υπερσυντέλικου στην ίδια φωνή. Για το σχηματισμό των περιφραστικών τύπων να λάβετε υπόψη το υποκείμενο.

.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

2. β) *populari*: Να γράψετε τα απαρέμφατα όλων των χρόνων του ρήματος.
ingredienti: Να γράψετε τις μετοχές όλων των χρόνων, στην πτώση, στο γένος και στον αριθμό που βρίσκεται ο τύπος.
peperissem: Να κλίνετε την υποτακτική μέλλοντα του ρήματος στη φωνή που σας δίνεται.
pati: Να κλίνετε τις προστακτικές ενεστώτα και μέλλοντα.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

3. α) Να συνδέσετε τους αριθμούς με τα γράμματα. Ένα στοιχείο της στήλης Β' περισσεύει:

A	B
1) <i>senecta</i>	α) αντικείμενο απαρεμφάτου
2) <i>eum</i>	β) εμπρ. αφαιρ. του ποιητικού αιτίου
3) <i>metui</i>	γ) κατηγορούμενο στο υποκείμενο
4) <i>exsulem</i>	δ) επιρρ. προσδ. του ποσού
5) <i>a quo</i>	ε) επιρρ. προσδ. του τρόπου
6) <i>se</i>	στ) αντικείμενο μετοχής
7) <i>miserrima</i>	ζ) ειδικό απαρέμφ. αντικείμενο
8) <i>quam</i>	η) υποκείμενο απαρεμφάτου
9) <i>simulatione</i>	θ) κατηγορούμενο στο αντικείμενο
10) <i>fines</i>	ι) υποκείμενο ρήματος
	ια) αφαιρετική του τρόπου

Μονάδες 1,25

3. β) Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω δευτερευουσών προτάσεων και να δικαιολογήσετε τον τρόπο της εισαγωγής τους, την έγκλιση και το χρόνο:

i) *ut primum exsulem deinde hostem te viderem...*

ii) *ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur...*

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μονάδες 1,25

4. α) Να μετατρέψετε τις παρακάτω ευθείες ερωτήσεις σε πλάγιες με ρήμα εξάρτησης α) “mater rogat ” και β) “mater rogavit”:

i) *Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum?*

ii) *Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit?*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

4. β) Να μετατρέψετε τον πλάγιο λόγο σε ευθύ:

Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat.

Tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum.

.....
.....
.....
.....

Μονάδες 1,25

8. Κριτήριο γραπτής δέωρης δοκιμασίας

Στοιχεία μαθητή

Ονοματεπώνυμο:.....

Τάξη:..... Τμήμα:..... Σχολικό Έτος:.....

Εξεταζόμενο μάθημα: Λατινικά

Ημερομηνία:.....

Βαθμός: .....(αριθμητικώς)

.....(ολογράφως)

A. Να μεταφράσετε το παρακάτω κείμενο:

α) *Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos, quos legere secrete solebat. Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. [ ] Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset “ego, pater, cana esse malo”, mendacium illi pater obiecit: “Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?”*

β) *Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium quasi unguium resecandorum causa poposcit eoque velut forte elapso se vulneravit. Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium.*

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Μονάδες 10

B. Παρατηρήσεις

1. α) Να γράψετε τις παρακάτω φράσεις μεταφέροντας όλους τους τύπους των κλιτών λέξεων στον αντίθετο αριθμό:

Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?

.....
.....
.....

1. β) Να αναγνωρίσετε γραμματικώς τις αντωνυμίες του β' αποσπάσματος:

.....
.....
.....

Μονάδες 2,5

2. α) *mature*: Να γράψετε τα παραθετικά του επιρρήματος.

.....
.....

2. β) *obiecit*: Να γράψετε το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής όλων των χρόνων της παθητικής φωνής.

.....
.....

2. γ) *faciant*: Να γράψετε την προστακτική του ενεστώτα στην ενεργητική και παθητική φωνή.

.....
.....

2. δ) *elapso*: Να γράψετε τους υπόλοιπους ονοματικούς τύπους του ρήματος. Από αυτούς να κλίνετε το γερούνδιο.

.....
.....

Μονάδες 2,5

3. α) Να συμπληρωθούν τα κενά ώστε να χαρακτηρίζεται πλήρως η συντακτική λειτουργία των λέξεων που δίνονται:

- α) *filia* είναι ..... στο .....
- β) *legere* είναι .....απαρέμφ. ως .....στο .....
- γ) *audita* είναι .....
- δ) *illi* είναι ..... στο .....
- ε) *calvam* είναι ..... στο .....
- στ) *consilium* είναι ..... στο .....
- ζ) *unguium* είναι ..... στο .....
- η) *eo(que)* είναι .....στο.....
- θ) *clamore* είναι ..... στο .....
- ι) *de interficiendo* είναι ..... που δηλώνει .....

Μονάδες 1,25

3. β) Να αναγνωρίσετε το είδος των παρακάτω προτάσεων και να δικαιολογήσετε τον τρόπο της εισαγωγής τους, την έγκλιση και τον χρόνο:

...*utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva.*

...*cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset...*

.....

.....

.....

Μονάδες 1,25

4. α) *ego, pater, cana esse malo*: Να μετατρέψετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο χρησιμοποιώντας ως πρόταση εξάρτησης την πρόταση: “*Iulia respondit.*”

.....

.....

4. β) Να μετατρέψετε την δευτερεύουσα πρόταση της περιόδου σε μετοχική.

Porcia, Bruti uxor, cum viri sui consilium de interficiendo Caesare cognovisset, cultellum tonsorium poposcit...

.....

.....

4. γ) Να μετατρέψετε την παρακάτω πρόταση σε δευτερεύουσα χρησιμοποιώντας ως πρόταση εξάρτησης την πρόταση που βρίσκεται μέσα στην παρένθεση:.

Iulia canos suos secreta legebat. (Augustus persuasit)

.....

Iulia canos suos secreta legebat. (Augustus impedit)

.....

4. δ) *ad eam obiurgandam venit:* Να εκφράσετε τον προσδιορισμό του σκοπού με όλους τους δυνατούς τρόπους.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Μονάδες 2,5

